

de venir a Barcelona per tal de fundar l'Escola de Clínica; la seva posició filosòfica, més que de lliurepensador, devia ésser de racionalista mèdic), J. VICENS I VIVES i el SECRETARI (nega valor polític a la col·laboració meteorològica d'En Salvà al «Diari de Barcelona» afrancesat i indica que el salconduit de què disposava En Salvà es facilitava a tothom que volgués sortir de Barcelona, sobretot a partir de 1810). — JOAN MERCADER, Secretari.

22 març 1952: Història. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. ALEXANDRE GALÍ presenta una comunicació sobre *L'estratificació mental en Història*. En una breu introducció fa remarcar el fet de les diferències del pla mental en cada època i la necessitat de tenir-les en compte en valorar els actes humans. La seva intenció és de fer veure com es produeixen els canvis de mentalitat damunt d'una base somàtica constant que té per missió de conservar el més perdurable de la vida humana. Creu que els processos susceptibles de canviar els panorames mentals dels diferents moments històrics són essencialment místics. Com a demostració de la seva tesi estudia amb detall dues de les crisis mentals de més transcendència en la vida moderna: el protestantisme i la concreció de la mentalitat capitalista que avui governa els destins del món. Tant en l'un cas com en l'altre s'evidencia: a) la força del moment definidor respectivament representat per Luter i pels fisiòcrates i els santsimonians en la determinació dels dits canvis mentals, amb les conseqüents crisis i els seus efectes històricament decisius, i b) el fons racional-místic d'ambdues formidables revolucions. Com a demostració de les errades de valoració a què pot induir el desconeixement de les diferències de mentalitat, el comunicant remarca la falsedat de l'atribució a Lluís Vives del caràcter de precursor en la doctrina de l'ensenyament en llengua materna tal com l'entemem avui; la impossibilitat de considerar Gómez Pereyra com una anticipació de Descartes en la formulació del *cogito*, tal com suposa Menéndez Pelayo, el qual, caient en el mateix error, si bé d'una banda tingué el mèrit de posar de relleu l'excel·lent importància del nostre Sibiuda en la cruïlla de l'Edat Mitjana i el Renaixement, de l'altra s'equivocà en voler trobar dins les obres d'En Sibiuda anticipacions de Kant.

Intervenen els Srs. F. SOLDEVILA (subratlla l'extrema dificultat d'aquest estudi de les mutacions socials o canvis de mentalitat col·lectiva i felicita el Sr. Galí que tan brillantment s'introdueix en el camp de la història de les idees morals i estètiques) i el PRESIDENT. — JOAN MERCADER, Secretari.

2 abril 1952: Llengua i Literatura. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El PRESIDENT llegeix *Cinc lletres privades catalanes del segle XIV* del Sr. ELIES SERRA I RÀFOLS, resident a la Laguna (Tenerife).¹ En aquest treball, després de destacar la importància del coneixement de la llengua parlada per dessota la varietat literària i d'alludir a la revelació que fou la publicació de l'epistolari del segle XV dins la col·lecció «Els Nostres Clàssics», és exposat que l'autor pogué casualment trobar i transcriure cinc lletres anteriors a les de l'esmentat epistolari. Són de finals del segle XIV i llur interès primordial és lingüístic i també d'ambient. Són llegides cadascuna de les cinc lletres, les quals van acompanyades d'unes breus notes lingüístiques on són registrats especialment fets de pronunciació i en general una caracterització gramatical (fonètica, morfologia i sintaxi) i lèxica del text, en el qual destaquen nombrosos gironismes.

El Sr. PÈRE BOHIGAS exposa la seva comunicació sobre *Ausiàs March i Garcilaso*. Fa una lleugera anàlisi de dos llibres d'aquests últims anys, en els quals aquest tema ha estat tractat: *Ausiàs March y Garcilaso de la Vega, poetas del dolorido amar*,

1. Aquesta comunicació ha estat publicada al *BSCCH*, I (1952), 25-31.

de Maria del Pilar Arrando, i *La trayectoria poética de Garcilaso*, de Rafael Lapesa.² En vista dels resultats aportats en aquestes publicacions recents, el comunicant fa una exposició del problema de la influència d'Ausiàs March sobre Garcilaso de la Vega, la qual fou ja assenyalada pels més antics comentaristes del poeta castellà. Margot Arce Blanco, tot i ignorant-la, observà que la cançó quarta i alguns sonets manifestaven una inestabilitat de sentiment que no es veu en les obres de plenitud de Garcilaso i explicava aquesta peculiaritat per la influència de Petrarca. Josep-Sebastià Pons demostrà la relació entre els dos autors. Arrando i Lapesa han volgut fer una confrontació que, segons llur parer, la demostra també. El comunicant opina que encara es pot afinar més i que en el cas concret de la cançó IV de Garcilaso la zona de contacte amb Ausiàs March encara és més extensa del que han dit els seus comentaristes. Per tal de demostrar-ho fa algunes noves confrontacions i sobretot es fixa en l'allegoria de Garcilaso, d'inspiració totalment ausiasmarguiana, semblant a la del combat d'Odi i Amor de la cançó XL del poeta valencià, a la d'Ira i Amor, que apareix més o menys desenrotllada en diverses de les seves cançons, en especial en les CXIII, CXV i CXVI.

Intervé el Sr. J. PEREÑA I MOROS (remarca la semblança de l'enamorament en ambdós poetes per explicar la relació que hi ha entre ells). — A.-M. BADIA I MARGARIT, Secretari.

7 maig 1952: Art i Arqueologia. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. JOAN AINAUD dona a conèixer *Un Crist romànic datat*. L'existència de cavitats adequades per a la guarda de relíquies en les imatges — diu — es cregué que era deguda a una reacció contra les idees iconoclastes dels albigesos. A Catalunya es coneixia, datada, la imatge del Davallament de Sant Joan de les Abadesses, de 1251. Al Museu de Barcelona es guarda un Crist procedent del bisbat d'Urgell, de grans dimensions, en el qual s'ha trobat recentment un reconditori que contenia l'acta de consagració de la imatge i les relíquies contingudes en quatre petits farcells. Aquest Crist fou repintat el segle XVI i llavors les relíquies foren descobertes, però tornades a posar a lloc. L'acta de consagració està molt malmesa; el tipus de lletra és del segle XII i com que està redactada seguint el formulari usual, hom pot refer el text que manca; la doble data, 1147, de l'Encarnació i 1185 de l'Era hispànica, es veu amb tota claredat. Aquesta acta és l'única conservada de la consagració d'una imatge. La troballa dels deu o dotze fragments de teixit que embolcallaven les relíquies és important perquè són datats i permetran, per comparació, de datar-ne d'altres; el fet de trobar-se entre ells teixits llisos que són, naturalment, els més difícils de situar cronològicament, fa més important la troballa i poden afegir-se als coneguts de sant Bernat Calvó i al tern de sant Valeri, de 1279. Cal recordar, també, que aquest Crist és la primera imatge catalana romànica datada directament, ja que les altres sols s'han pogut datar per comparació.

Intervé el PRESIDENT. — R. ALBERT I LLAURÓ, Secretari.

14 maig 1952: Llengua i Literatura. — Presideix el Sr. R. ARAMON I SERRA.

El Sr. JOAN TRIADÚ presenta un estudi sobre *Josep Ixart*. Comença amb una evocació de la figura i de l'obra d'aquest escriptor: primer situa breument l'home en el seu temps, darrer quart del segle, en relació amb les personalitats més destacades del moment, i alhora es refereix a la Renaixença, en el que anomena període crític d'aquest moviment. El comunicant creu que l'evolució que té lloc en aquells anys acaba la Renaixença pròpiament dita i que s'estableix ja un paral·lel constant entre els nous

2. Cf. "Estudis Romànics", II (1949-50), 280-281.